

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**Кафедра гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К. Скороходька**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет ветеринарної медицини
02 червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНА ІНСПЕКЦІЯ»**

Галузь знань: 21 – «Ветеринарна медицина»

Спеціальність: 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Освітня програма: «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»

Факультет: ветеринарної медицини

Розробник: Роман ДИМКО, доцент кафедри гігієни тварин і харчових продуктів
імені професора А.К. Скороходька, к. вет. н.

Київ – 2026 р.

1. ВСТУП

Навчальна практика з дисципліни «Ветеринарно-санітарна інспекція» є складовою практичної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза». Вона спрямована на закріплення теоретичних знань і формування практичних умінь щодо організації та проведення заходів державного контролю у сферах безпеки харчових продуктів, кормів, здоров'я та благополуччя тварин, побічних продуктів тваринного походження, а також аудиту процедур, заснованих на принципах НАССР.

Мета практики: сформувати у здобувачів вищої освіти практичні навички застосування вимог законодавства України під час проведення навчальних заходів державного ветеринарно-санітарного контролю і нагляду, інспектування операторів ринку, оцінювання ризиків, документування результатів перевірок та підготовки висновків щодо дотримання вимог безпеки харчових продуктів, кормів, здоров'я і благополуччя тварин.

Завдання практики:

- закріпити знання про систему державного контролю у сфері ветеринарної медицини, безпеки харчових продуктів і кормів;
- сформувати уміння планувати і моделювати проведення планових та позапланових заходів державного контролю;
- відпрацювати порядок інспектування потужностей, вантажів, документів, умов виробництва, зберігання, транспортування та обігу продукції;
- сформувати практичні навички аудиту постійно діючих процедур, заснованих на принципах НАССР;
- навчити здобувачів заповнювати акти, протоколи, чек-листи, приписи та інші форми документів, що використовуються під час державного контролю;
- розвинути здатність узагальнювати результати інспектування, формулювати висновки і пропозиції щодо усунення виявлених невідповідностей.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні завдання і проблеми у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи, у тому числі під час моделювання заходів державного контролю, оцінювання ризиків та підготовки управлінських рішень.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 8. Здатність спілкуватися іноземною мовою у межах роботи з міжнародними вимогами, документами та інформаційними джерелами.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 1. Аналізувати принципи гарантування безпечності харчового ланцюга, контролювати, оцінювати та управляти ризиками під час виробництва й обігу харчових продуктів, проводити ветеринарний облік та оформляти звітну документацію.
- СК 3. Здійснювати державний або внутрішній контроль за дотриманням вимог гуманного поводження з тваринами, передзабійної підготовки, забою, післязабійного огляду та простежуваності.
- СК 15. Контролювати технологічні процеси первинної обробки продукції тваринного походження, проводити її інспектування та визначати шляхи подальшого використання.
- СК 16. Здійснювати контроль гігієнічних вимог діяльності потужностей, пов'язаних зі збиранням, обробкою, знешкодженням, утилізацією та знищенням побічних продуктів тваринного походження.

Компетенції першого дня:

- розуміння етичних і правових рамок професійної діяльності лікаря ветеринарної медицини;
- застосування знань з організації, управління та законодавства, пов'язаного з ветеринарною практикою;
- контроль безпеки себе, колег, тварин, власників тварин і навколишнього середовища під час професійної діяльності;
- ефективна комунікація з колегами, операторами ринку, громадськістю та компетентними органами;
- критичний аналіз доказів, робота з неповною інформацією, адаптація знань до виробничих ситуацій;
- правильне застосування принципів біозахисту, простежуваності та управління ризиками;
- захист здоров'я населення шляхом виявлення умов, пов'язаних з тваринами, харчовими продуктами та побічними продуктами тваринного походження.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 2. Розуміти структуру фахової діяльності та використовувати методи аналізу у сфері ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи.
- ПРН 6. Застосовувати загальноприйняті методики контролю стану здоров'я тварин та порядку виробництва й обігу харчових продуктів відповідно до концепції «Єдиного здоров'я».
- ПРН 7. Застосовувати знання щодо організації ветеринарної справи, правочинства та професійної деонтології.

- ПРН 9. Здійснювати державний контроль за підконтрольними вантажами та аналізувати зв'язок між контролем безпеки харчових продуктів і здоров'ям людей.
- ПРН 10. Оцінювати проведення аудиту процедур, заснованих на принципах НАССР, та контролювати систему моніторингу під час виробництва харчових продуктів і кормів.
- ПРН 11. Контролювати дотримання гігієнічних вимог під час виробництва безпечних харчових продуктів, кормів і кормових добавок із урахуванням чинних нормативно-правових актів.
- ПРН 13. Здійснювати контроль санітарних заходів та гігієнічних вимог під час виробництва, переробки й обігу харчових продуктів різного походження.
- ПРН 15. Ідентифікувати та підтверджувати відповідність харчових продуктів вимогам нормативно-правових актів і відомостям, наведеним в інформації для споживача або декларації виробника.
- ПРН 16. Здійснювати державний або внутрішній контроль гігієнічних вимог на потужностях з виробництва, зберігання, транспортування й реалізації харчових продуктів тваринного походження.
- ПРН 17. Контролювати технологічні операції з продукцією та сировиною тваринного походження, наносити позначку придатності та визначати шляхи подальшого використання продукції.

Бази практики: навчальні аудиторії, лабораторії та навчально-методична база кафедри гігієни тварин і харчових продуктів імені професора А.К. Скороходька факультету ветеринарної медицини НУБіП України; електронний навчальний курс на навчальному порталі eLearn; за потреби — потужності операторів ринку та інші бази, погоджені з керівником практики й факультетом.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Навчальна практика проводиться відповідно до затвердженого графіка освітнього процесу та робочої програми навчальної дисципліни. Загальний обсяг практики становить 30 годин, що передбачає п'ять тематичних занять по 6 годин.

Керівник практики ознайомлює здобувачів вищої освіти з метою, завданнями, змістом практики, вимогами до оформлення звіту, формами контролю, правилами академічної доброчесності, професійної етики та безпеки праці. Перед початком виконання практичних завдань проводиться інструктаж щодо організації роботи, порядку користування нормативно-правовими актами, навчальними формами документів і матеріалами електронного навчального курсу.

Практика організовується у формі практичних занять, роботи з нормативно-правовими актами, аналізу виробничих ситуацій, моделювання інспектування

операторів ринку, аудиту процедур НАССР, заповнення форм документів державного контролю та захисту звіту. Здобувачі виконують індивідуальні або групові завдання, ведуть робочі записи, оформлюють навчальні документи та готують підсумковий звіт.

Поточний контроль здійснюється керівником практики під час виконання здобувачами практичних завдань. Підсумковий контроль проводиться у формі перевірки звіту, співбесіди або усного захисту та заліку.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст навчальної практики охоплює виконання практичних завдань, спрямованих на формування професійних умінь з організації та проведення заходів державного контролю, оцінювання ризиків, аналізу документації, виявлення невідповідностей і підготовки висновків за результатами інспектування.

Тема 1. Державний контроль щодо харчових продуктів

- аналіз ризик-орієнтованого підходу до контролю операторів ринку харчових продуктів;
- оцінювання санітарних заходів, простежуваності, маркування, умов виробництва, зберігання і транспортування харчових продуктів;
- складання навчального алгоритму інспектування та переліку питань для перевірки.

Тема 2. Державний контроль щодо кормів

- перевірка документів, маркування, умов зберігання, транспортування та обігу кормів;
- оцінювання можливих ризиків для здоров'я тварин і безпечності харчового ланцюга;
- підготовка висновків щодо відповідності оператора ринку вимогам законодавства про корми.

Тема 3. Державний контроль у сфері ветеринарної медицини

- моделювання інспектування суб'єктів, що здійснюють діяльність у сфері ветеринарної медицини;
- оцінювання вимог до здоров'я та благополуччя тварин, біозахисту, ветеринарних препаратів і побічних продуктів тваринного походження;
- виявлення типових невідповідностей і формування пропозицій щодо їх усунення.

Тема 4. Аудит процедур, заснованих на принципах НАССР

- аналіз програм-передумов, опису продукту, блок-схем технологічних процесів, аналізу небезпечних факторів і критичних контрольних точок;
- оцінювання процедур моніторингу, коригувальних дій, верифікації та ведення записів;
- складання навчального звіту за результатами аудиту НАССР.

Тема 5. Оформлення документів державного контролю та звітність

- заповнення навчальних форм актів, протоколів, приписів, чек-листів, пояснень та іншої звітної документації;
- опрацювання посвідчення (направлення) на проведення планового або позапланового заходу державного контролю, припису про усунення порушень та акту щодо неможливості здійснення заходу державного контролю;
- узагальнення результатів практики, формулювання висновків і рекомендацій;
- підготовка, подання та захист звіту про проходження практики; проведення заліку.

4. ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Таблиця 1

Орієнтовний тематичний план навчальної практики

Назва теми	Кількість годин		
	Всього	із них	
		аудиторні	самостійна робота
Тема 1. Державний контроль щодо харчових продуктів	5	5	0
Тема 2. Державний контроль щодо кормів	5	5	0
Тема 3. Державний контроль у сфері ветеринарної медицини	5	5	0
Тема 4. Аудит процедур, заснованих на принципах НАССР	5	5	0
Тема 5. Оформлення документів державного контролю. Захист звіту	5	5	0
Всього	25	25	0

5. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Під час проходження практики здобувачі повинні послідовно опрацьовувати нормативно-правові акти, навчальні матеріали, зразки документів державного контролю та ситуаційні завдання. Основну увагу необхідно

приділяти не лише відтворенню вимог законодавства, а й умінню застосовувати їх у змодельованих виробничих ситуаціях.

- перед виконанням практичного завдання ознайомитися з метою заняття, нормативною базою та очікуваним практичним результатом;
- під час аналізу оператора ринку визначати об'єкт контролю, можливі ризики, необхідні документи та послідовність дій інспектора;
- під час заповнення навчальних форм документів дотримуватися логіки, повноти реквізитів, чіткості формулювань і відповідності змісту змодельованій ситуації;
- у висновках зазначати виявлені невідповідності, можливі наслідки, нормативне обґрунтування та пропозиції щодо коригувальних дій;
- під час підготовки звіту систематизувати матеріали за темами практики, додавати заповнені форми документів, таблиці, схеми та інші матеріали, підготовлені під час занять;
- дотримуватися вимог академічної доброчесності, професійної етики та правил безпеки праці.

6. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

- навчальні аудиторії та лабораторії кафедри гігієни тварин і харчових продуктів імені професора А.К. Скороходька;
- комп'ютерна техніка, мультимедійне обладнання, доступ до мережі Інтернет;
- електронний навчальний курс навчальної дисципліни на навчальному порталі НУБіП України eLearn;
- робоча програма навчальної дисципліни «Ветеринарно-санітарна інспекція»;
- програма навчальної практики з дисципліни «Ветеринарно-санітарна інспекція»;
- конспекти лекцій, презентації, навчально-методичні матеріали та практичні завдання;
- зразки актів, чек-листів, протоколів, приписів, висновків та інших документів державного контролю;
- нормативно-правові акти України у сфері ветеринарної медицини, безпечності харчових продуктів, кормів, побічних продуктів тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин.

7. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ЗВІТУ

Після завершення навчальної практики здобувач вищої освіти подає звіт, який відображає виконання програми практики, результати практичних завдань

і сформовані висновки. Звіт має бути структурованим, змістовним, охайно оформленим і містити матеріали, підготовлені під час практичних занять.

Рекомендована структура звіту:

1. титульна сторінка;
2. мета та завдання практики;
3. короткий опис виконаних завдань за темами практики;
4. заповнені навчальні форми документів державного контролю;
5. аналіз змодельованих виробничих ситуацій і виявлених невідповідностей;
6. висновки та пропозиції;
7. список використаних джерел;
8. додатки за потреби.

Текст звіту оформлюється державною мовою з дотриманням вимог академічної доброчесності. У звіті мають бути коректні посилання на використані джерела, а наведені висновки повинні відповідати виконаним завданням і змісту заповнених документів. До звіту можуть додаватися таблиці, схеми, чек-листи, акти, приписи, протоколи, пояснення та інші матеріали, підготовлені під час практики.

8. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів проходження навчальної практики здійснюється на підставі поточного контролю виконання практичних завдань, перевірки заповнених документів, аналізу звіту та його захисту. Підсумковою формою контролю є залік.

- поточний контроль виконання практичних завдань;
- перевірка правильності заповнення навчальних форм документів;
- оцінювання звіту про проходження практики;
- співбесіда або усний захист звіту;
- підсумковий залік.

Оцінювання результатів проходження навчальної практики

Вид навчальної діяльності	Результати навчання, що оцінюються	Критерії оцінювання	Бали
Виконання практичних завдань за темами 1–4	Здатність моделювати інспектування операторів ринку харчових продуктів, кормів, сфери	Повнота виконання завдань, правильність застосування нормативно-правових вимог, логічність	50

Вид навчальної діяльності	Результати навчання, що оцінюються	Критерії оцінювання	Бали
	ветеринарної медицини та аудит НАССР.	висновків, активність під час практичних занять.	
Заповнення навчальних форм документів	Уміння оформляти акти, чек-листи, протоколи, приписи, висновки та іншу документацію державного контролю.	Коректність реквізитів, відповідність змісту ситуації, грамотність формулювань, охайність оформлення.	20
Звіт про проходження навчальної практики	Здатність узагальнювати результати практики, аналізувати виробничі ситуації та формулювати пропозиції.	Структурованість, повнота розкриття тем, наявність висновків, використання джерел, наявність додатків.	20
Захист звіту та підсумкова співбесіда	Уміння аргументовано пояснювати результати виконаних завдань і відповідати на запитання.	Змістовність відповідей, професійна термінологія, логіка аргументації, розуміння практичних аспектів державного контролю.	10
Всього			100

Шкала оцінювання:

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (залік)
90–100	відмінно
74–89	добре
60–73	задовільно
0–59	незадовільно

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин: Закон України від 18.05.2017 № 2042-VIII.
2. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V.

3. Про ветеринарну медицину: Закон України від 04.02.2021 № 1206-ІХ.
4. Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною: Закон України від 07.04.2015 № 287-VІІІ.
5. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 № 771/97-ВР.
6. Про молоко та молочні продукти: Закон України від 24.06.2004 № 1870-ІV.
7. Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них: Закон України від 06.02.2003 № 486-ІV.
8. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 № 5293-VІ.
9. Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів: Закон України від 08.07.2011 № 3677-VІ.
10. Про бджільництво: Закон України від 22.02.2000 № 1492-ІІІ.
11. Про мисливське господарство та полювання: Закон України від 22.02.2000 № 1478-ІІІ.
12. Ветеринарно-санітарні правила для птахівницьких господарств і вимоги до їх проектування. Затверджені наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини України від 03.07.2001 № 53.
13. Вичерпний перелік питань щодо проведення державного нагляду (контролю) щодо додержання суб'єктом господарювання вимог законодавства у галузі ветеринарної медицини. Затверджено наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 07.03.2018 № 130.
14. Порядок видачі ветеринарно-санітарного паспорта пасіки. Затверджено наказом Мінекономіки від 19.02.2021 № 338.
15. Ветеринарно-санітарні вимоги для потужностей (об'єктів) з виробництва продуктів бджільництва. Затверджено наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 08.08.2012 № 491.
16. Порядок відбору зразків продукції тваринного, рослинного і біотехнологічного походження для проведення дослідження: постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2002 № 833.
17. Інструкція про вибірковий діагностичний відстріл мисливських тварин для проведення державної ветеринарно-санітарної експертизи. Затверджено наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 08.02.2014 № 60.
18. Порядок визначення територій для охорони та відтворення мисливських тварин (відтворювальних ділянок). Затверджено наказом Державного комітету лісового господарства України від 22.01.2004 № 4.
19. Типове положення про регіональну службу державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні та транспорті. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 23.07.2009 № 801.

20. Положення про пункт державного ветеринарного контролю на державному кордоні та транспорті. Затверджено наказом Державного департаменту ветеринарної медицини від 19.07.1999 № 18.